

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

MIHAELA SĂRĂCUȚ
Judecător CURTEA DE APEL CLUJ

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

- **Dreptul roman:**
- moduri de stingere a obligațiilor după *dreptul civil* (ipso iure);
- moduri de stingere după *dreptul praetorian* (exceptionis ope).
- ***principiul simetriei* - „un act nu se desființează valabil decât prin forme solemne inverse decât cele care au prezidat nașterea sa”**

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

modurile de stingere a obligațiilor prevăzute de dreptul civil:

- 1. Plata (solutio)** – principala modalitate de stingere a obligațiilor; forma în care se făcea era foarte importantă
  - contractele verbale - cuvinte inverse față de acelea prin care au fost create

debitor: quod ego tibi promise, habesne acceptum?

Creditor: habeo

2. Datio in solutum

3. Remiterea de datorie (iertarea de datorie)

4. Novațiunea (novatio)

5. Confuziunea (confusio)

6. Moartea. Capitis deminutio

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

modurile de stingere a obligațiilor prevăzute de dreptul praetorian:

- 1. pactum de non pedendo**
- 2. compensațiunea excepția de dol**
- 3. praescriptio longi temporis**

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

1. art.1492 Cod civil

2. Procedura specială de dare în plată reglementată de Legea privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență nr.85/2014

3. Darea în plată specială din Legea privind procedura de insolvență a persoanei fizice nr.151/2015

4. Legea nr.77/2016 privind darea în plată a unor imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

- [art. 1492 alin. 1](#) Cod civil:

debitorul nu se poate libera executând o altă prestație decât cea datorată, chiar dacă valoarea prestației oferite ar fi egală sau mai mare, decât dacă creditorul consimte la aceasta. În acest din urmă caz, obligația se stinge atunci când noua prestație este efectuată.

- - aplicabilitate generală

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

art. 1100 Cod Civil 1865 - *creditorul nu poate fi silit a primi alt lucru decât acela ce i se datorește, chiar când valoarea lucrului oferit ar fi egală sau mai mare.*

- **Deosebiri între dare în plată și vânzare**

1. prețul vânzării este întotdeauna o sumă de bani, în timp ce darea în plată se poate realiza fără existența unui preț

2. obiectul vânzării - poate fi și bunuri viitoare, în timp ce darea în plată nu operează fără transferul proprietății și predarea lucrului simultan cu acceptarea de către creditor a înlocuirii prestației inițiale

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

2. Procedura specială de dare în plată reglementată de Legea privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență nr.85/2014

Art.133 alin.5 lit. E din Legea nr.85/2014: lichidarea tuturor sau a unora dintre bunurile averii debitorului, separat ori în bloc, libere de orice sarcini, sau **darea în plată a acestora către creditorii debitorului, în contul creanțelor pe care aceștia le au față de averea debitorului.** Darea în plată a bunurilor debitorului către creditorii săi va putea fi efectuată doar cu condiția prealabilă a acordului scris al acestora cu privire la această modalitate de stingere a creanței lor;

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

3. Darea în plată specială din Legea privind procedura de insolvența a persoanelor fizice nr.151/2015

Art.59 : (1) În cazul în care, deși au fost efectuate toate demersurile prevăzute de lege, lichidatorul procedurii nu a reușit să valorifice un bun urmăribil într-un termen de 2 ani de la momentul prevăzut la art. 58 alin. (3), acesta îi notifică pe creditorii despre aceasta, în vederea exercitării opțiunii de a dobândi proprietatea bunului în contul creanței.

(2) Dacă un singur creditor și-a exercitat dreptul de opțiune prevăzut la alin. (1), acesta dobândește proprietatea bunului în contul unei părți sau al întregii creanțe, în funcție de valoarea bunului și de cuantumul creanței, potrivit regulilor de drept comun aplicabile.

(3) Dacă mai mulți creditorii își exercită dreptul de opțiune prevăzut la alin. (1), va dobândi proprietatea bunului creditorul titular al unei cauze de preferință asupra bunului, cu respectarea ordinii de preferință în cazul în care există mai mulți creditorii ce beneficiază de cauze de preferințe asupra aceluiași bun sau, în lipsa unor cauze de preferință, orice alt creditor, în ordinea valorii creanțelor.

(4) Dacă niciun creditor nu își exercită dreptul de opțiune, bunul va fi exclus de la valorificare în cadrul procedurii, cu menținerea cauzelor de preferință, dacă este cazul, și, până la data rămânerii definitive a hotărârii de eliberare de datorii reziduale, acest bun poate fi valorificat pe calea executării silite individuale, în condițiile dreptului comun. Dacă până la această dată bunul nu a fost valorificat, se sting toate cauzele de preferință care au afectat acel bun.

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

CEDO: - **complexitatea unei proceduri de faliment** nu justifică acordarea unor lungi termene în examinarea cauzei (cauzele *Michele Tedesco împotriva Italiei, nr. 44.425/98, 27 februarie 2001, Zanasi împotriva Italiei, nr. 44.462/98, 1 martie 2001, Meneghini împotriva Italiei, nr. 51.677/99, 11 decembrie 2001*)

- durata unei proceduri are un caracter rezonabil în funcție de circumstanțele cauzei și pe baza criteriilor consacrate de jurisprudență, **complexitatea cauzei, comportamentul reclamanților și cel al autorităților competente, miza litigiului pentru persoanele interesate** (*Cauza Frydlender, împotriva Franței [MC], nr. 30.979/96, paragraful 43, CEDH 2000-VII*).

- o procedură de faliment care se derula de mai bine de 9 ani **este excesivă și nu răspunde cerinței „termenului rezonabil“**. (*Cauza S.C. Concept Ltd. – S.R.L. și Manole împotriva României, decizia din 22 noiembrie 2007*)

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

Art.62 din Legea nr.151/2015)

(4) Celelalte creanțe împotriva averii debitorului, înscrise în tabelul de creanțe, se plătesc în următoarea ordine:

1. taxe, timbre sau orice alte cheltuieli procedurale;
2. creanțe reprezentând sumele datorate de către debitor unor terți, în baza unor obligații de întreținere, alocații pentru minori și orice alte creanțe corelative obligațiilor excluse, potrivit art. 3 pct. 14;
3. creanțe născute pe parcursul derulării procedurilor prevăzute de prezenta lege;
4. creanțe bugetare;
5. creanțe chirografare;
6. creanțe subordonate,

ART. 161

Creanțele se plătesc (...) în următoarea ordine:

1. taxele, timbrele sau orice alte cheltuieli aferente procedurii instituite prin prezentul titlu, inclusiv cheltuielile necesare pentru conservarea și administrarea bunurilor din averea debitorului, pentru continuarea activității, precum și pentru plata remunerațiilor persoanelor angajate potrivit prevederilor art. 57 alin. (2), art. 61, 63 și 73, sub rezerva celor prevăzute la art. 140 alin. (6);
2. creanțele provenind din finanțări acordate potrivit art. 87 alin. (4);
3. creanțele izvorâte din raporturi de muncă;
4. creanțele rezultând din continuarea activității debitorului după deschiderea procedurii, (...)
5. creanțele bugetare;
6. creanțele reprezentând sumele datorate de către debitor unor terți, în baza unor obligații de întreținere, (...)
7. creanțele reprezentând sumele stabilite de judecătorul-sindic pentru întreținerea debitorului și a familiei sale, dacă acesta este persoană fizică;
8. creanțele reprezentând credite bancare, cu cheltuielile și dobânzile aferente, cele rezultate din livrări de produse, prestări de servicii (...)
9. alte creanțe chirografare;
10. creanțele subordonate

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

4. Legea nr.77/2016 privind darea în plată a unor imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite

- domeniu de aplicare restrâns

Condiții de aplicare:

- imobilele aparținând consumatorilor

- creanțe și accesorii dintr-un contract de credit

- 250.000 euro în echivalent în lei, calculată la cursul BNR din ziua încheierii contractului de credit

- destinația acestui credit a fost aceea de a achiziționa, construi, extinde, moderniza, amenaja sau reabilita un imobil cu destinația de locuință

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

Legea nr.77/2016 - art.1492 Cod civil:

- titularul deciziei**
- echivalența prestațiilor**
- lipsa voinței creditorului**

DREPT COMPARAT

- **anularea unei datorii nu este și nu ar trebui să fie un drept automat al debitorului**
- **accesul la procedura anulării, condiționat de reaua-credință dovedită a debitorului**
- **creditorul va trebui să își accepte responsabilitatea în ipoteza unei creditări inadecvate care a condus către supraîndatorare**
- **procedura insolvenței persoanei fizice acordă posibilitatea dării în plată**
- **nu există nicio țară în Uniunea Europeană care să aibă un pachet legislativ puternic și o aplicare pe măsură a dării în plată**

London Economics – *Study on means to protect consumers in financial difficulty: Personal bankruptcy, datio in solutum of mortgages, and restrictions on debt collection abusive practices*, December 2012, p. 144

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

SPANIA - condiții prealabile:

- creditul ipotecar a fost acordat în vederea cumpărării unui imobil în care locuiește familia;
- familia nu mai deține alte bunuri care să poată fi valorificate pentru achitarea datoriei;
- niciunul dintre membrii familiei nu are un loc de muncă activ (ci beneficiază de șomaj sau alte ajutoare sociale și venituri);
- rata lunară de credit depășește 60% din alte venituri;
- venitul lunar pe familie sa fie mai mic de 1.597 euro, adică de trei ori peste nivelul indicelui pentru încadrarea în primirea de ajutoare sociale;
- locuința să nu fie ipotecată în favoarea altor persoane.

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

- **Statele Unite ale Americii:**
  - pachetul de creditare non-recourse mortgage: *predarea bunului ipotecat poate conduce la stingerea datoriei*
  - creditul este limitat la 50-60% din valoarea bunului
  - mecanismul dării în plată este convenit de părți de la momentul semnării contractului de credit

DATIO IN SOLUTUM – TRECUT, PREZENT. EXISTĂ VIITOR?

„Nu se poate ca în același timp **să fii** și **să fi fost**. Gologanii nu pot și să se rostogolească, și să rămână în pungă; altfel, viața ar fi prea frumoasă.”

BALZAC – romanul Eugenie Grandet